

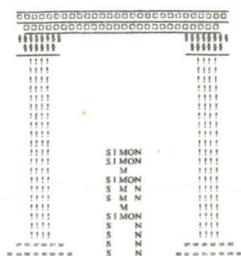
ribb motívuma a *ló* (lásd például VASS: 1987 – 1988. 112), s azt is, hogy a költő gyakran stilizálja magát a szerepébe (például *Búcsúzik a lovacska*, vö. az 1. fejezet 1.5. pontjával). Ilyen értelemben 'önarckép' a *Cégér* is. Játékos, kesernyés, ironikus. Mert jobb oldalt alulról fölfelé nézve ez olvasható: „ÁLLAMILAG ENGEDÉLYEZETT MAGÁN-MÉN”. (Vö. még a 7. fejezet 5. pontjával.)

3.2. Vázlatán (a 13. ábrán) mének láthatók, az egyik szárnyas, sörényét kézzel írt (szinte kivethetetlen) elemek alkotják. A lófejekon többé-kevésbé tisztán kiolvasható a mitologikus Orion név. Az „Államilag engedélyezett magánmén” folyóírással és nagybetűkkel is szerepel a skiccen, melynek további elemeit a cégtulajdonos nevének töredékei, szárnyaló *ditirambusz* és középen a *cégér* szó képezi.

3.3. A kompozíció összetevői közül a vizuális vehikulum domináns elemei verbális nyelvi elemek, amelyek azonban legfeljebb a mediális alapelemek szintjén, szubmikro-, illetőleg mikroszinten definiálhatók. Egymástól elválasztva sem a vizuális, sem a verbális vehikulum nem interpretálható adekvát módon. Összefüggésük szimbolikus.

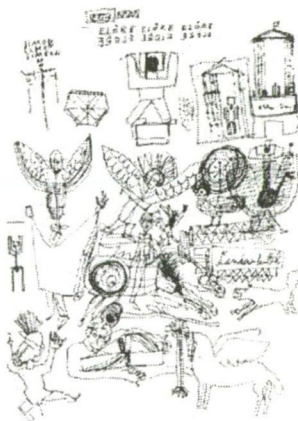
4. Applikáció(k): Az oszlopos

Az *oszlopos* a *Képversek és betűképek* című ciklus (1973.) darabja (lásd a 14. ábrán). A 15. ábrán egy 1973-ból való füzetlapon több formamodell-változata is látható (NAGY: 1980b. 101).

AZ OSZLOPOS

14. ábra

15. ábra

4.1. Simeon, mint ismeretes, egy 5. századi szíriai remete volt, aki hogy zavartalanul szemlélhesse a világot, kivonult a sivatagba, s évtizedekig élt egy nyolcvanlábnyi oszlopon. Tapasztalatairól nem sokat tudni ugyan, idővel mindenesetre a társadalomból kilépő, a világtól elvonuló ember jelképévé vált.

A kompozíció grafikai összetevője lényegében az írógépen található jelekből („!”, „§” stb.) van megalkotva. Ezek egyike-másika nem a verbális, hanem más médium notációs rendszeréből származik (az „=” jel például a matematikából). Diadalkapu: egyenlőségjelekből konstruált talpakkal, felkiáltójelekből hengerített oszlopokkal, paragrafusjelekből faragott fejekkel, lénia-párkányzattal és □-oromdísszel. Alatta a diadalmasan magános Sim(e)on betűképe. Ezek alapján a mű szimbolikus interpretációja már többféle-képpen is megalkotható.

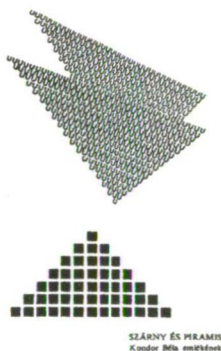
4.2. A 15. ábrán bemutatott zsúfolt füzetlapon fölül-középen a *Hordószónok I.* (vö. 2.2.) formamodell-változata látható, fölötte a *Hordószónok II.* nagybetűs szövege (vö. 2.2.2.2.). Mellette mindkét oldalon *Az oszlopos* variációi: balra a figura betűváza, jobbra a figurát ölelő oszlopok, még timpanonnal (sőt zászlócskával is). Alattuk röpködő szárnyas emberi alakok, lovak, kutyák stb. A mű létrehozásának egy-egy fázisa jól nyomon követhető a skiccen.

4.3. A kompozíció összetevői közül a vizuális vehikulum domináns elemei nem verbális nyelvi elemek. Verbális rétegét egy morfematikus szerkesztettségűnek tekinthető név alkotja. Önmagában adekvát módon nemigen interpretálható. Összefüggése a mű vizuális rétegével, illetőleg egészével motivált, közvetlen. Az interpretáció meghatározó tényezője alighanem a grafikai komponens.

Az efféle vizuális költemények, azt hiszem, rokonságban állnak többek közt a jelmondatokat vagy különböző feliratokat tartalmazó – bizonyos értelemben tehát diszkurzívnek tekinthető – képzőművészeti alkotásokkal. Ez utóbbiakra számos példát találhatni. Kondor Béla az *Apokalipszis bábokkal és masinákkal* című karcán (1956.) például ez olvasható: „BÉKÉT AZ EMBERISÉGNEK!” (lásd KONDOR: 1987. 19). Kass János *Cantata Profana* című színes rézkarcán (1966.) pedig *A szarvassá változott fiú* című Juhász Ferenc-költemény egyes sorainak töredékei betűzhetők ki. (A diszkurzív képzőművészeti alkotásokkal, köztük Kass János *Cantata profana* című illusztrációjával kapcsolatban lásd a 7. fejezetet).

Elmélet, módszer és eszközök szakítópróbája – a poézis és a piktúra határterületein.

5. Grafika: Szárny és piramis

16. ábra